

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

9 maart 2017

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van de wet van 21 februari
2003 tot oprichting van een Dienst voor
alimentatievorderingen bij de FOD Financiën,
wat betreft de onderhoudsgelden na
beëindiging van wettelijke samenwoning**

(ingediend door
mevrouw Sabien Lahaye-Battheu)

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

9 mars 2017

PROPOSITION DE LOI

**modifiant, en ce qui concerne les pensions
alimentaires après la cessation d'une
cohabitation légale, la loi du 21 février
2003 créant un Service des créances
alimentaires au sein du SPF Finances**

(déposée par
Mme Sabien Lahaye-Battheu)

SAMENVATTING

Om aanspraak te maken op de tussenkomst van de Dienst voor alimentatievorderingen wanneer de onderhoudsplichtige partner zijn plicht niet nakomt, moet men beschikken over een vonnis of authentieke akte waarin het exacte bedrag van het onderhoudsgeld werd vastgesteld. Door een lacune in de wet blijken overeenkomsten gesloten tussen wettelijk samenwonenden bij de notaris wanneer zij uit elkaar gaan, noch hun samenlevingscontract daaronder te vallen. Om dit te verhelpen schrijft dit wetsvoorstel in de wet in dat ook notariële akten aangaande wettelijke samenwoning als grond kunnen dienen voor een aanvraag bij de DAVO.

RÉSUMÉ

Pour prétendre à l'intervention du Service des créances alimentaires lorsque le partenaire débiteur d'aliments ne respecte pas son obligation, il faut disposer d'un jugement ou d'un acte authentique fixant le montant exact de la pension alimentaire. En raison d'une lacune dans la loi, ni les conventions conclues chez le notaire entre les cohabitants légaux lors de la séparation, ni leur contrat de vie commune ne relèvent de cette catégorie. Afin d'y remédier, cette proposition de loi inscrit dans la loi que les actes notariés relatifs à la cohabitation légale peuvent également justifier une demande au SECAL.

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	:	Parti Socialiste
MR	:	Mouvement Réformateur
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
sp.a	:	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
cdH	:	centre démocrate Humaniste
VB	:	Vlaams Belang
PTB-GO!	:	Parti du Travail de Belgique – Gauche d'Ouverture
DéFI	:	Démocrate Fédéraliste Indépendant
PP	:	Parti Populaire
Vuye&Wouters	:	Vuye&Wouters

Afkortingen bij de nummering van de publicaties:

DOC 54 0000/000:	Parlementair document van de 54 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA:	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV:	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV:	Beknopt Verslag
CRIV:	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN:	Plenum
COM:	Commissievergadering
MOT:	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Abréviations dans la numérotation des publications:

DOC 54 0000/000:	Document parlementaire de la 54 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA:	Questions et Réponses écrites
CRIV:	Version Provisoire du Compte Rendu intégral
CRABV:	Compte Rendu Analytique
CRIV:	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
PLEN:	Séance plénière
COM:	Réunion de commission
MOT:	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen:
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.dekamer.be
e-mail : publicaties@dekamer.be

De publicaties worden uitsluitend gedrukt op FSC gecertificeerd papier

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes:
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be
courriel : publications@lachambre.be

Les publications sont imprimées exclusivement sur du papier certifié FSC

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Sedert 1 januari 2000 heeft de wetgever het mogelijk gemaakt voor mensen die niet willen of kunnen trouwen, maar toch liever een iets meer beschermde optie verkiezen, met wat meer juridische gevolgen eraan gekoppeld, om wettelijk te gaan samenwonen.

Wettelijk of feitelijk samenwonenden kunnen specifieke voorwaarden van het samenwonen regelen in een samenlevingscontract. Dat is echter niet verplicht, maar indien wettelijk samenwonden een grotere bescherming wensen dan de wet bepaalt kunnen zij een samenlevingscontract laten opstellen door de notaris.

Feitelijk samenwonenden die een samenlevingscontract sluiten, kunnen kiezen tussen een notarieel of een onderhands contract. Wanneer wettelijk samenwonenden een contract sluiten, dan is een notarieel contract verplicht.

Dit wetsvoorstel handelt uitsluitend over de wettelijk samenwonenden, voor wie artikel 1478, vierde lid, van het Burgerlijk Wetboek het volgende bepaalt: "Voorts regelen de samenwonenden hun wettelijke samenwoning naar goeddunken door middel van een overeenkomst, voor zover deze geen beding bevat dat strijdig is met artikel 1477, met de openbare orde of de goede zeden, noch met de regels betreffende het ouderlijk gezag en de voogdij, noch met de regels die de wettelijke orde van de erfopvolging bepalen. Die overeenkomst wordt in authentieke vorm verleden voor de notaris."

Eens het samenlevingscontract is bekrachtigd door een notaris, kan men het laten inschrijven in het bevolkingsregister. In dat samenlevingscontract kan bijvoorbeeld worden geregeld wat moet gebeuren wanneer men de samenwoning beëindigt, wat er overeengekomen wordt inzake onderhoudsgeld, enz. Een notarieel samenwoningscontract wordt ondertekend door de partijen en de notaris.

Bij een notarieel samenlevingscontract is het niet meer nodig dat de rechter tussenbeide komt om de uitvoering ervan te verkrijgen. De notariële akte heeft dezelfde waarde als een vonnis.

De redenen waarom de wetgever de tussenkomst van de notaris heeft voorzien zijn de volgende: zijn raadgevingsplicht, de rechtszekerheid en nauwkeurigheid, de verzekerde bewaring, de uitvoerbare titel en tenslotte de vaste datum.

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Depuis le 1er janvier 2000, le législateur permet aux personnes qui ne veulent ou ne peuvent pas se marier, mais préfèrent quand même une option un peu mieux protégée, assortie de plus de conséquences juridiques, de cohabiter légalement.

Les cohabitants légaux ou de fait peuvent régler des conditions spécifiques de la cohabitation dans un contrat de vie commune. Ce n'est toutefois pas une obligation, mais si les cohabitants légaux souhaitent une meilleure protection que celle prévue dans la loi, ils peuvent faire établir un contrat de vie commune par le notaire.

Les cohabitants de fait qui concluent un contrat de vie commune peuvent choisir entre un contrat notarié ou un contrat sous seing privé. Lorsqu'il s'agit de cohabitants légaux, le contrat notarié est obligatoire.

La présente proposition de loi concerne exclusivement les cohabitants légaux, pour lesquels l'article 1478, alinéa 4, du Code civil prévoit ce qui suit: "En outre, les cohabitants règlent les modalités de leur cohabitation légale par convention comme ils le jugent à propos, pour autant que celle-ci ne contienne aucune clause contraire à l'article 1477, à l'ordre public, aux bonnes mœurs, ou aux règles relatives à l'autorité parentale, à la tutelle et aux règles déterminant l'ordre légal de la succession. Cette convention est passée en la forme authentique devant notaire."

Une fois que le contrat de vie commune a été entériné par un notaire, il est possible de le faire inscrire au registre de la population. Ce contrat peut par exemple régler ce qui doit se passer en cas de fin de la cohabitation, ce que les parties conviennent en matière de pension alimentaire, etc. Un contrat de vie commune notarié est signé par les parties et par le notaire.

Lorsqu'il existe un contrat de vie commune notarié, l'intervention du juge n'est plus nécessaire pour en obtenir l'exécution. L'acte notarié a la même valeur qu'un jugement.

Les raisons pour lesquelles le législateur a prévu l'intervention du notaire sont les suivantes: le devoir de conseil du notaire, la sécurité juridique et la précision, la conservation assurée de la convention, le titre exécutoire et, enfin, la date fixe.

Ondanks deze redenen, blijken er in de praktijk problemen te zijn voor mensen die een beroep willen doen op de DAVO. Het gaat meer bepaald over mensen die hun wettelijke samenwoning hebben beëindigd en daarvoor een notaris hebben ingeschakeld om bepaalde afspraken – bijvoorbeeld over de onderhoudsuitkering voor de kinderen – op papier te zetten. Als men uit elkaar gaat, kan men namelijk ook nog één en ander regelen. Het is voor samenwoners immers eveneens mogelijk overeenkomsten te sluiten bij de beëindiging van de samenwoning. Deze overeenkomsten zullen dan voornamelijk betrekking hebben op de gevolgen van de beëindiging van de relatie. Het gaat hier om de zogenaamde regelingsakten bij het einde van de samenwoning.

Om aanspraak te maken op de tussenkomst van DAVO wanneer de onderhoudsplichtige partner zijn plicht niet nakomt, moet men beschikken over een vonnis of authentieke akte waarin het exacte bedrag van het onderhoudsgeld werd vastgesteld. Er zijn drie categorieën van uitvoerbare titels, met name de uitvoerbare gerechtelijke beslissing, de akte bedoeld in artikel 1288,3° of 4° van het Gerechtelijk Wetboek en voor het onderhoudsgeld ten aanzien van de kinderen ook de uitvoerbare schikking bedoeld in de artikelen 731 tot 734 van het Gerechtelijk Wetboek.

De overeenkomsten die worden gesloten tussen wettelijk samenwonenden bij de notaris wanneer zij uit elkaar gaan, noch de samenlevingscontracten blijken daar onder te vallen. Dit stelt de vroegere wettelijk samenwonende die recht heeft op een onderhoudsuitkering (voor de kinderen) voor grote problemen.

Men beschikt over een notariële akte, die ook uitvoerbaar is, maar door een lacune in de wetgeving, kan deze akte niet dienen om via de DAVO aanspraak te kunnen maken op de onderhoudsgelden waar men krachtens de uitvoerbare akte recht op heeft. Dit is niet alleen onlogisch, maar brengt ook met zich mee dat de onderhoudsgerechtigde niet geringe kosten moet maken om de gelden waar hij of zij recht op heeft voor zichzelf of voor de kinderen, te verkrijgen. Het inschakelen van een gerechtsdeurwaarder is immers onoverkomelijk.¹

Il n'empêche cependant que des problèmes se posent dans la pratique pour les personnes qui veulent faire appel au SECAL. Il s'agit plus précisément de personnes qui ont mis fin à leur cohabitation légale et qui ont, pour ce faire, demandé à un notaire de mettre un certain nombre de conventions par écrit, par exemple à propos de la pension alimentaire pour les enfants. Lorsque deux cohabitants se séparent, il leur est en effet encore possible de régler certaines choses. Il leur est en effet possible de conclure des accords à la fin de leur cohabitation. Dans ce cas, les accords porteront principalement sur les conséquences de la fin de la relation. On parle alors de "règlement transactionnel" au terme de la cohabitation.

Pour pouvoir prétendre à l'intervention du SECAL lorsque le partenaire débiteur d'aliments ne respecte pas ses obligations, il faut disposer d'un jugement ou d'un acte authentique établissant le montant exact de la pension alimentaire. Il existe trois catégories de titres exécutoires, à savoir la décision judiciaire exécutoire, l'acte visé à l'article 1288, 3° ou 4° du Code judiciaire et, pour les pensions alimentaires à l'égard des enfants, également l'accord exécutoire visé aux articles 731 à 734 du Code judiciaire.

Ni les accords conclus entre les cohabitants légaux chez le notaire lors de leur séparation, ni les contrats de cohabitation ne relèvent de cette catégorie. Cela place les ex-cohabitants légaux ayant droit à une pension alimentaire (pour les enfants) face à d'énormes difficultés.

En effet, ils disposent d'un acte notarié également exécutoire mais, en raison d'une lacune dans la législation, cet acte ne peut pas être utilisé pour réclamer, par l'intermédiaire du SECAL, la pension alimentaire à laquelle donne droit ce titre exécutoire. Ce n'est pas seulement illogique, cela signifie également que le créancier d'aliments doit effectuer des dépenses non négligeables pour obtenir l'argent auquel il peut prétendre pour lui-même ou pour ses enfants. En effet, il n'a pas d'autre solution que de faire appel à un huissier de justice.¹

¹ Zie het antwoord van de minister van Financiën op de mondelinge vraag van mevrouw Lahaye-Battheu over de DAVO en de onderhoudsuitkering voor de kinderen na het beëindigen van wettelijke samenwoning via de notaris (nr. 12274), CRIV 54 COM 465, 6 juli 2016, p.23.

¹ Voir la réponse du ministre des Finances à la question orale de Mme Lahaye-Battheu sur le SECAL et la pension alimentaire des enfants après la fin d'une cohabitation légale actée par notaire (n° 12274), CRIV 54 COM 465, 6 juillet 2016, p. 23.

Wij wensen deze discrepantie recht te zetten door in de wet van 21 februari tot oprichting van een Dienst voor alimentatievorderingen bij de FOD Financiën in te schrijven dat ook notariële akten bedoeld in artikel 1478, vierde lid, van het Burgerlijk Wetboek als grond kunnen dienen voor een aanvraag bij de DAVO.

Sabien LAHAYE-BATTHEU (Open Vld)

Nous souhaitons combler cette lacune en inscrivant, dans la loi du 21 février 2003 créant un Service des créances alimentaires au sein du SPF Finances, que les actes notariés visés à l'article 1478, alinéa 4, du Code civil peuvent également servir de base pour une demande auprès du SECAL.

WETSVOORSTEL**Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in art. 74 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 2 van de wet van 21 februari 2003 tot oprichting van een Dienst voor alimentatievorderingen bij de FOD Financiën, wordt gewijzigd als volgt:

1° punt 1°, a) wordt aangevuld als volgt: “hetzij bij een overeenkomst als bedoeld in artikel 1478, vierde lid van het Burgerlijk Wetboek; hetzij bij een uitvoerbare notariële regelingsakte die wordt opgemaakt bij het beëindigen van de wettelijke samenwoning;”

2° punt 1°, b) wordt aangevuld als volgt: “hetzij bij een overeenkomst als bedoeld in artikel 1478, vierde lid van het Burgerlijk Wetboek; hetzij bij een uitvoerbare notariële regelingsakte die wordt opgemaakt bij het beëindigen van de wettelijke samenwoning;”.

Art. 3

In artikel 7, § 1, laatste lid, van dezelfde wet worden de woorden “of van de uitvoerbare schikking,” vervangen door de woorden “, van de uitvoerbare schikking, van de overeenkomst als bedoeld in artikel 1478, vierde lid van het Burgerlijk Wetboek of van de uitvoerbare notariële regelingsakte die is opgemaakt bij het beëindigen van de wettelijke samenwoning,”.

Art. 4

In artikel 8, tweede lid van dezelfde wet worden tussen de woorden “van het Gerechtelijk Wetboek” en de woorden “regelmatig heeft uitgevoerd” de woorden “of de overeenkomst als bedoeld in artikel 1478, vierde lid van het Burgerlijk Wetboek of de uitvoerbare notariële regelingsakte die is opgemaakt bij het beëindigen van de wettelijke samenwoning” ingevoegd.

Art. 5

In artikel 15, eerste lid van dezelfde wet worden tussen de woorden “bedoelde overeenkomst” en de woorden “tegen alle tegenwoordige en toekomstige” de woorden “of de overeenkomst als bedoeld in artikel

PROPOSITION DE LOI**Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

Art. 2

L'article 2 de la loi du 21 février 2003 créant un Service des créances alimentaires au sein du SPF Finances est modifié comme suit:

1° le 1°, a), est complété par ce qui suit: “, soit dans une convention visée à l'article 1478, alinéa 4, du Code civil, soit dans un acte notarié exécutoire à la cessation de la cohabitation légale;”

2° le 1°, b), est complété par ce qui suit: “, soit dans une convention visée à l'article 1478, alinéa 4, du Code civil, soit dans un acte notarié exécutoire à la cessation de la cohabitation légale;”.

Art. 3

Dans l'article 7, § 1er, dernier alinéa, de la même loi, les mots “ou de l'accord exécutoire,” sont remplacés par les mots “, de l'accord exécutoire, de la convention visée à l'article 1478, alinéa 4, du Code civil ou de l'acte notarié exécutoire à la cessation de la cohabitation légale,”.

Art. 4

Dans l'article 8, alinéa 2, de la même loi, les mots “ou la convention visée à l'article 1478, alinéa 4, du Code civil, ou l'acte notarié exécutoire à la cessation de la cohabitation légale,” sont insérés entre les mots “du Code judiciaire” et les mots “ou que le titre de la créance”.

Art. 5

Dans l'article 15, alinéa 1er, de la même loi, les mots “ou la convention visée à l'article 1478, alinéa 4, du Code civil, ou l'acte notarié exécutoire à la cessation de la cohabitation légale” sont insérés entre les mots “, du

1478, vierde lid van het Burgerlijk Wetboek of de uitvoerbare notariële regelingsakte die is opgemaakt bij het beëindigen van de wettelijke samenwoning” ingevoegd.

20 januari 2017

Sabien LAHAYE-BATTHEU (Open Vld)

Code judiciaire,” et les mots “à tous les tiers débiteurs actuels et futurs.”.

20 janvier 2017